

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gersdorf (sprawozdawca)

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa U. G.

przeciwko Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w K.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie w związku z mobbingiem,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 stycznia 2014 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 22 maja 2013 r.

1. oddala zażalenie,

2. oddala wniosek radcy prawnego K. K. - pełnomocnika powódki ustanowionego z urzędu o przyznanie kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 maja 2013 r., Sąd Apelacyjny odrzucił skargę o wznowienie postępowania, zakończonego prawomocnym wyrokiem tego sądu z dnia 8 marca 2012 r., sygn. ... 33/11 o odszkodowanie i zadośćuczynienie w związku z mobbingiem z powództwa U. G. przeciwko Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w K.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd wskazał, że w wyroku tym Sąd Apelacyjny oddalił apelację powódki od wyroku sądu Okręgowego w O. z dnia 20

maja 2011 r. Sąd Apelacyjny na podstawie zeznań świadków uznał zarzuty powódki za nieuzasadnione, część świadków wręcz odczuwała zachowania powódki jako mobbingowe. Powoływanie przez powódkę kolejnych dowodów nie było w sprawie konieczne, albowiem stan faktyczny dawał podstawy do stwierdzenia, że mobbingu wobec powódki nie stosowano.

W dniu 16 sierpnia 2012 r. powódka wniosła skargę o wznowienie postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c., domagając się zmiany zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie apelacji oraz dopuszczenie dowodów ujętych w skardze. Wskazała, że o nowych dowodach dowiedziała się 18 maja 2012 r., w dniu podania na łamach tygodnika „[...]” do publicznej wiadomości o informacjach zebranych w toku kontroli Państwowej Inspekcji Pracy u pozwanego, które wskazywały na prawdopodobieństwo stosowania mobbingu wobec pracowników. W ocenie powódki z artykułu prasowego oraz zdobytych później dokumentów (odpisu protokołu kontroli z dnia 9 maja 2012 r., listów pracowników pozwanego z dnia 24 marca 2011 r. oraz z dnia 31 maja 2012 r.) wynika, że pracodawca dopuszczał się zachowań, noszących znamiona mobbingu oraz, że sytuacja taka utrzymywała się od długiego czasu.

Sąd Apelacyjny przypomniał, że na zasadzie art. 403 § 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego (w stosunku do wyroku) wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w postępowaniu. Chodzi przy tym o okoliczności, istniejące przed uprawomocnieniem się wyroku. Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego wskazał, że fakty te powinny pozostawać „nieujawnialne” dla strony tj. stronie nieznanne i dla niej niedostępne. Natomiast te fakty, które mogła lub powinna znać, nie są objęte hipotezą wymienionej normy (postanowienie SN z dnia 4 marca 2005 r., sygn. III CZP 134/04).

W tym kontekście należy oceniać materiał dowodowy, przedstawiony przez powódkę. Artykuł prasowy pochodzi z 18 maja 2012 r., protokół kontroli PIP z 9 maja 2012 r., list otwarty pracowników z 31 maja 2012 r. Wszystkie te „dowody powstały” po uprawomocnieniu się wyroku sądu II instancji. Ich wiarygodność i moc dowodowa nie podlegały badaniu w postępowaniu wszczętym na skutek skargi powódki. Dodatkowo na okoliczność mobbingu przesłuchano już pracowników

pozwanego, toteż ich list otwarty z 24 marca 2011 r. (abstrahując od niemożności uznania go nawet za dokument prywatny) nie stanowi nowego dowodu pozwalającego na wznowienie postępowania.

Zażalenie na to postanowienie wywiódł pełnomocnik powódki. Podniósł, iż Sąd Apelacyjny dopuścił się naruszenia art. 227 k.p.c. przez błędne ustalenie stanu faktycznego i przyjęcie, że pisma pracowników pozwanego z dnia 24 marca 2011 r. nie stanowią nowego dowodu w sprawie pozwalającego na wznowienie postępowania, albowiem podpisani pod nim pracownicy zeznawali w sprawie i nie potwierdzili okoliczności, na które powołuje się powódka.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

Sprawa niniejsza toczyła się, co wypada podkreślić, wskutek wniesienia przez powódkę skargi o wznowienie postępowania. Skarga ta, jak zauważa Sąd Najwyższy (por. np. postanowienie z dnia 24 lutego 1999 r., sygn. III CKN 184/98) jest niewątpliwie „nadzwyczajnym” środkiem prawnym. Przepisy o wznowieniu postępowania, a w szczególności przepisy warunkujące dopuszczalność wniosku w tym przedmiocie, nie mogą przeto być interpretowane w sposób rozszerzający, gdyż sprzeciwiałoby się to zasadzie niewzruszalności wyroków prawomocnych. Do takiej natomiast interpretacji art. 403 § 2 k.p.c. zmierza strona skarżąca domagając się uwzględnienia – na potrzeby wznowienia postępowania – dowodów powstałych w maju 2012 r.

Powołany przepis przewiduje, że można żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Za owe nowe fakty lub dowody uważa się w niekwestionowanym orzecnictwie Sądu Najwyższego jedynie takie fakty lub dowody, które powstały przed uprawomocnieniem się wyroku. W uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1969 r., sygn. III PZP 63/68, mającej mocy zasady prawnej, środek

dowodowy, który powstał po uprawomocnieniu się wyroku, nie stanowi podstawy wznowienia postępowania przewidzianej w art. 403 § 2 k.p.c.

W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazuje, że zarówno ze względu na brzmienie przepisu jak i jego funkcję, nie mogą wchodzić w grę dowody, które powstały po momencie uprawomocnienia się orzeczenia. I tak ze względów językowych zwraca Sąd Najwyższy uwagę za zwrot „wykrycie” faktów lub dowodów. Znajduje on uzasadnienie jedynie wówczas, gdy owe okoliczności pozostawały tajne (nieznane) w momencie ferowania orzeczenia. Sięgając natomiast do argumentów funkcjonalnych, podkreśla się w uzasadnieniu uchwały, że nie sposób byłoby stawiać stronie zarzutu z tego, że nie przedstawiła środka, którego przedstawienie było niemożliwe. Ponadto celem skargi o wznowienie pozostaje kontynuacja postępowania w sprawie, zakończonej prawomocnym wyrokiem, a nie wszczynanie nowego postępowania.

Uchwała ta zapoczątkowała linię orzecniczą Sądu Najwyższego, od której nie przewiduje się wyjątków. Dla przykładu można wskazać postanowienie z dnia 22 kwietnia 1975 r., sygn. III PZP 4/75, które przyjmuje, że uzyskanie - po uprawomocnieniu się wyroku - świadectwa lekarza specjalisty, które to świadectwo przedstawia wyniki badań strony procesowej i zawiera ocenę stanu zdrowia badanego odmienną od wyrażonej przez biegłych lekarzy w poprzednio zakończonym postępowaniu sądowym, nie stanowi późniejszego wykrycia takiego środka dowodowego, jaki ma na uwadze przepis art. 403 § 2 k.p.c.

W niniejszej sprawie, jeśli miałyby dojść do wznowienia postępowania, musiałyby zajść okoliczności sprzed daty uprawomocnienia się orzeczenia. Wyrok sądu II instancji zapadł 8 marca 2012 r. i z tym samym dniem stał się prawomocny (art. 363 § 1 k.p.c.). W konsekwencji środki dowodowe, powstałe, jak przytoczono w skardze, 18 maja 2012 r., 9 maja 2012 r., 31 maja 2012 r. nie podlegają ocenie z perspektywy dopuszczalności ferowania na ich kanwie orzeczenia o wznowieniu postępowania.

Odnosnie natomiast do listu pracowników pozwanego z dnia 24 marca 2011 r., nie mógł on samodzielnie stanowić podstawy wznowienia postępowania. Nie można go bowiem uznać za dokument, albowiem nie zostało określone jego

autorstwo. Strona powodowa nie podjęła także próby ujawnienia jego autorstwa przez wniosek o przeprowadzenie takiego dowodu przez sąd.

Ponadto, a może przede wszystkim, pismo to dotyczy okoliczności faktycznych, ujawnionych i analizowanych w toku postępowania. Z przepisu art. 403 § 2 k.p.c. wynika, że nie chodzi tylko o ujawnienie dowolnych nowych faktów lub dowodów, ale takich okoliczności, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2009 r., sygn. IV CZ 2/09). W przypadku zgromadzenia obszernego materiału dowodowego, nowe dowody lub okoliczności powinny w sposób zasadniczy podważać zasadność i prawidłowość wniosków wyprowadzonych z tego materiału. Wniosków takich nie sposób wywieść z pisma z dnia 24 marca 2011 r. choćby dlatego, że nie odnosi się ono do relacji między powódką a dyrektorem pozwanego. Nie zawiera ono zatem informacji o okolicznościach, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, a przez to nie stanowi podstawy wznowienia postępowania.

Mając na uwadze powyższe, zaskarżone postanowienie odpowiada prawu, co uzasadniało oddalenie zażalenia. Wniosek o zasądzenie kosztów postępowania na rzecz pełnomocnika z urzędu oddalony został z uwagi na fakt, że nie zawiera oświadczenia wymaganego przez § 16 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490).